

HISTORIA SZTUKI - WYMAGANIA EDUKACYJNE

Krótką charakterystyka zespołu klasowego.

- Przedmiot - historia sztuki
- liczba godzin w cyklu nauczania - 8
- Oczekiwane osiągnięcia ucznia - wymagania ogólne:

1. Wiadomości z zakresu historii sztuki Uczeń:

- 1) wykazuje się znajomością faktów, pojęć i terminów z dziedziny historii sztuki, umożliwiającą odbiór dzieł sztuki dawnej i współczesnej we właściwych kontekstach;
- 2) rozumie teksty źródłowe i krytyczne;
- 3) samodzielnie zdobywa informacje na temat sztuki i jej dziejów;
- 4) potrafi określić miejsca przechowywania i lokalizacji najistotniejszych dzieł sztuki;
- 5) rozpoznaje podstawowe motywy ikonograficzne.

2. Tworzenie wypowiedzi na temat sztuki

Uczeń konstruuje poprawną merytorycznie wypowiedź (pisemną i ustną) na temat dzieł sztuki, twórczości wybranych artystów, specyfiki epok, stylów i kierunków w sztuce. Swoją wypowiedź egzemplifikuje właściwym doбором argumentów i przykładów z zakresu dziejów sztuki. Uwzględnia niezbędne konteksty (np. historyczny, społeczny, filozoficzny, religijny, literacki, biograficzny).

3. Analiza i interpretacja dzieł sztuki i tekstów kultury

Uczeń przeprowadza opis i analizę (w tym analizę porównawczą) dzieł z różnych dziedzin sztuki, dokonując ich klasyfikacji pod względem stylu i znaczenia w dziejach sztuki. Analizuje i interpretuje treść dzieła. Formułuje wnioski na podstawie tekstów źródłowych i krytycznych, poświęconych sztuce.

- Oczekiwane osiągnięcia ucznia - wymagania szczegółowe:

1. Wiadomości z zakresu historii sztuki Uczeń:

- 1) samodzielnie zdobywa informacje na temat sztuki i zjawisk artystycznych, zawarte w opracowaniach, podręcznikach, encyklopediach i mediach;
- 2) śledzi bieżące wydarzenia kulturalne związane ze sztuką dawną i współczesną, orientuje się w aktualnych trendach i wydarzeniach artystycznych;
- 3) rozpoznaje dzieła różnych epok, stylów oraz kierunków sztuk plastycznych, umiejscawia je w czasie i w przestrzeni geograficznej; identyfikuje najbardziej reprezentatywne i najsłynniejsze dzieła:

- prehistoryczne (m.in. malarstwo paleolityczne w Lascaux, kręgi kamienne w Stonehenge i osadę w Biskupinie),
- starożytne (egipskie, mezopotamskie, kreteńskie, mykeńskie, greckie, etruskie, rzymskie),
- średniowieczne (bizantyńskie, karolińskie, ottońskie, romańskie, gotyckie, protorenesansowe),
- malarstwo niderlandzkie z pogranicza gotyku i renesansu,

- dzieła nowożytne (renesansowe, manierystyczne, barokowe, rokokowe, klasycystyczne),
- dziewiętnastowieczne (romantyczne, realistyczne, akademickie, impresjonistyczne, postimpresjonistyczne, dzieła architektury historyzmu, eklektyzmu i nurtu inżynieryjnego),
- dzieła z przełomu dziewiętnastego i dwudziestego wieku (secesyjne, symboliczne, protoekspresjonistyczne),
- dzieła dwudziestowieczne (w tym m.in.: fowistyczne, ekspresjonistyczne, kubistyczne, futurystyczne, formistyczne, kolorystyczne – stworzone w kręgu kapistów, abstrakcyjne – geometryczne i niegeometryczne, dadaistyczne, surrealistyczne, konstruktywistyczne, stworzone w kręgu École de Paris, stylu art déco, socrealizmu, ekspresyjnego abstrakcjonizmu, pop artu, minimal artu, hiperrealizmu, land artu, konceptualizmu, neofiguracji, Nowego Realizmu, op artu, tendencji zerowej, graffiti, modernizmu i postmodernizmu w architekturze, rzeźby organicznej i kinetycznej oraz sztuki krytycznej i zaangażowanej);

4) przyporządkowuje twórczość poszczególnych artystów do stylów i kierunków, w obrębie których tworzyli;

5) identyfikuje najwybitniejszych twórców poszczególnych epok, stylów i kierunków, potrafi wymienić i rozpoznać najważniejsze spośród ich dzieł oraz określić w przybliżeniu czas ich powstania;

6) charakteryzuje dorobek wybranych artystów europejskich i amerykańskich (m.in. takich jak: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck, Wit Stwosz, Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Pierro della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio, Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean Francois Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, przedstawiciele grupy Die Brücke, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarely, Alberto Giacometti, Constantin Brancusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright) oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Bartłomiej Berrecci, Dominik Merlini, Piotr Aigner, Tylman z Gameren, Bernardo Belotto, Marcello Bacciarelli, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy a.r., Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow, Władysław Hasiór, Roman Opałka, Magdalena Abakanowicz); zna także twórczość wybranych przez nauczyciela artystów schyłku XX i początku XXI wieku;

7) identyfikuje dzieła na podstawie charakterystycznych środków warsztatowych i formalnych oraz przyporządkowuje je właściwym autorom (w tym zna plany i układy przestrzenne dzieł architektury najbardziej charakterystycznych dla danego stylu i kręgu kulturowego);

8) utożsamia dzieło z miejscem, w którym ono się znajduje (miasta, kościoły, muzea, galerie);

9) zna i rozpoznaje podstawowe techniki plastyczne oraz określa ich cechy charakterystyczne, przypisując te techniki artystom, którzy się w nich specjalizowali; charakteryzuje i rozpoznaje m.in. enkaustykę, mozaikę, witraż, fresk, miniaturę, malarstwo tablicowe i sztalugowe, temperowe, olejne, pastelowe, akwarelowe, akrylowe, drzeworyt, miedzioryt, akwafortę, litografię, sitodruk, chryzefantynę, rzeźbę w drewnie, kamieniu, złocie, relief, odlew w brązie, emalię, intarsję i inkrustację;

10) wymienia dawne i współczesne dyscypliny artystyczne oraz potrafi wskazać dzieła współczesne, które wymykają się klasyfikacjom; rozpoznaje i charakteryzuje m.in. collage, instalację, assemblage, emballage, ready made, dekalkomanię, frottage, happening i performance;

11) zna, poprawnie stosuje oraz definiuje terminy i pojęcia z zakresu historii sztuki;

12) zna podstawowe motywy ikonograficzne, rozpoznaje świętych chrześcijańskich, bogów greckich i alegorie wybranych pojęć na podstawie atrybutów i sposobów przedstawień;

13) określa funkcję i jej wpływ na kształt dzieła, identyfikuje m.in. takie funkcje jak: sakralna, sepulkralna, estetyczna i dekoracyjna, dydaktyczna, ekspresywna, użytkowa, reprezentacyjna, kommemoratywna, propagandowa, kompensacyjna, mieszkalna i rezydencjonalna, obronna, magiczna.

2. Tworzenie wypowiedzi na temat sztuki

Uczeń:

1) porównuje style i kierunki oraz ich wzajemne oddziaływania, uwzględnia źródła inspiracji, bierze pod uwagę wpływ mecenatu artystycznego, wydarzeń historycznych i kulturalnych na cechy tych stylów;

2) rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne;

3) formułuje samodzielne, przejrzyste i logiczne (pisemne i ustne) wypowiedzi na temat sztuki, stosując właściwą kompozycję pracy, język i styl, opis ikonograficzny i formalny przytaczanych przykładów dzieł;

4) przeprowadza analizę ikonograficzną dzieła, korzystając ze słowników symboli;

5) poddaje krytycznej ocenie artystycznej dzieła i zjawiska w sztuce.

3. Analiza i interpretacja dzieł sztuki i tekstów kultury

Uczeń:

1) dokonuje opisu i analizy porównawczej dzieł, uwzględniając ich cechy formalne (np. w architekturze: układ przestrzenny, plan, bryła, konstrukcja, dekoracja; w rzeźbie: bryła, kompozycja, faktura, relacje z otoczeniem; w malarstwie: kompozycja, kolor, światłocień, relacje przestrzenne, faktura), a także potrafi wskazać te środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem;

2) analizuje i interpretuje teksty pisarzy, filozofów i artystów, potrafi wskazać wpływ tych wypowiedzi na charakter stylów, epok i tendencji w sztuce oraz na kształt dzieła; analizuje także wypowiedzi krytyków na temat sztuki oraz odnosi się do nich, formułując własne zdanie;

3) oddziela faktografię od autorskiej interpretacji i analizy w publikacjach z zakresu historii sztuki.

Wymagania dotyczące opisu i analizy dzieła sztuk plastycznych:

Opisując dzieło malarskie lub rzeźbiarskie pod względem treści, uczeń umie:

określić gatunek, jaki dzieło reprezentuje (jeśli można je zakwalifikować do konkretnego gatunku, np. pejzaż, martwa natura, portret itd.),

opisać, co dzieło przedstawia, zaczynając od rzeczy najbardziej istotnych aż do szczegółów, rozpoznać temat (jeśli mamy do czynienia z dziełem figuratywnym),

w przypadku dzieł najbardziej znanych pod względem ikonograficznym - wyjaśnić znaczenie

poszczególnych elementów, przedmiotów, znaczenia barw (jeśli opisujemy dzieło symboliczne).

Przeprowadzając analizę formy dzieła sztuki uczeń bierze pod uwagę następujące kategorie:

- Kompozycja, która jest kategorią formy odnoszącą się do wszystkich dyscyplin artystycznych. Jest to sposób powiązania ze sobą elementów formalnych dzieła tak, by organizowały one pewną całość, zgodną z założeniem twórcy. Pewne cechy kompozycyjne mogą być charakterystyczne dla danego kierunku czy epoki. Nazywamy je wówczas schematem kompozycyjnym. W opisie kompozycji dzieła uwzględnia:

kształt pola obrazowego, inaczej zwany formatem dzieła, czyli tzw. kompozycja zewnętrzna (w przypadku dzieł malarskich, graficznych czy reliefowych), podziały kompozycyjne i schematy wprowadzające rozgraniczenia w obrębie kompozycji i porządkujące ją, a także jej cechy, jak:

kompozycja dynamiczna (układ form o przewadze skosów lub łuków, sprawiających wrażenie ruchu) lub statyczna (układ form z przewagą pionów i poziomów, sprawiających wrażenie spokoju); jeżeli kompozycja jest dynamiczna, należy określić, jaki to rodzaj ruchu (dośrodkowy, odśrodkowy, wielokierunkowy, napięcia kierunkowe sugerujące ruch), diagonalna (oparta na przewadze skosów, z ograniczeniem znaczenia kompozycyjnego pionów i poziomów), horyzontalna (rozbudowanie kompozycji wszerz, wydobycie kierunków poziomych, którym podporządkowane są osie i kierunki pionowe (w przedstawieniach figuralnych często z zastosowaniem izokefalizmu – układu przedstawionych postaci z umieszczeniem głów w jednej linii), wertykalna (rozbudowanie kompozycji w kierunku pionowym), kompozycja zamknięta (w której wszystkie ważne elementy ograniczone są ramami dzieła) lub otwarta (w której istotne elementy dzieła wychodzą poza jego ramy), jednopostaciowa lub wielopostaciowa (cecha ta dotyczy sztuki figuralnej), kompozycja symetryczna lub asymetryczna, kompozycja przestrzenna lub płaska, układ zwarty lub luźny, czy też rozczłonkowany, kompozycja frontalna, czyli eksponowanie części frontalnej kosztem pozostałych lub odejście od frontalizmu (dotyczy dzieł rzeźbiarskich), rytmy kompozycyjne, czyli powtarzalność niektórych elementów, wyważenie kompozycyjne poszczególnych elementów, czyli tektonika lub jej brak (także punkty ciężkości i oparcia w rzeźbie), centrum lub dominanta kompozycyjna (czy istnieje wyraźne centrum i co je stanowi, a także czy centrum kompozycyjne jest zarazem środkiem geometrycznym lub czy jest tożsame z centrum treściowym obrazu), czy horyzont jest wyraźnie zaznaczony i na jakiej wysokości przebiega jego linia (nieokreślony, obniżony, podwyższony).

- Sposób oddania przestrzeni (w dziełach malarskich i graficznych) lub sposób, w jaki dzieło „reaguje” na otaczającą przestrzeń (w dziełach rzeźbiarskich). W dziełach malarskich, które mają być iluzją

rzeczywistości, środkiem ukazania przestrzeni są różne rodzaje perspektywy. Pamiętać jednak należy że sztuka, zwłaszcza nowoczesna, świadomie rezygnuje z naśladowania rzeczywistości, ponieważ inne są jej cele. Opisuując sposób oddania przestrzeni w dziele malarskim bierzemy pod uwagę następujące czynniki: czy wyodrębnione są plany w obrazie, czy też jest on płaski (jednooplanowy), za pomocą jakiej perspektywy ukazano przestrzeń (linearna, powietrzna, barwna, kulisowa), jeśli dzieło stanowi iluzję rzeczywistości.

W przypadku dzieł rzeźbiarskich bierze pod uwagę następujące czynniki: czy rzeźba otwiera się na otaczającą przestrzeń? (dotyczy to zwłaszcza kompozycji ażurowych, luźnych) czy też zamyka się na nią (dotyczy formy zwartej), czy plany zostały wyodrębnione poprzez zróżnicowanie wypukłości form względem tła? (dotyczy reliefu), czy zastosowano perspektywę kulisową, linearną lub inny jej rodzaj (dotyczy reliefu).

- kolorystyka dzieła. Kolor, zamiennie nazywany barwą, jest jedną z podstawowych jakości zmysłowych odbieranych przez siatkówkę oka, dlatego w sztukach wizualnych jest to jedna z najważniejszych cech dzieła. Kolory dzieli się na trzy podstawowe grupy: chromatyczne (w tym zasadnicze i pochodne), achromatyczne (obojętne) oraz tzw. ziemie. Z kolorem wiąże się pojęcie koloryzmu, czyli prymatu gry barwnej nad innymi czynnikami budowy obrazu. Kolorystyka jest kategorią, którą bierze się pod uwagę w opisie i analizie niektórych dzieł (malarskich, barwnej grafiki a także rzeźby polichromowanej). W opisie kolorystycznym można uwzględnić następujące informacje: zastosowanie szerokiej lub wąskiej gamy barwnej (szeroka obejmuje barwy chłodne i ciepłe, wąska – tylko jedno lub tylko drugie); jeśli gama jest szeroka, ale w obrazie występuje zdecydowana przewaga barw chłodnych lub ciepłych należy to napisać, czy barwy są dzwięczne (nasycone) czy też stonowane, czystość barw (tylko podstawowe i pochodne) lub też ich złamanie (barwami dopełniającymi, czyli tymi, które leżą po przeciwnej stronie koła barw, np. dla czerwieni-zieleń, dla żółcieni-fiolet i odwrotnie), określenie dominanty kolorystycznej (jakie barwy zdecydowanie dominują?), zauważenie ewentualnych akcentów barwnych, można podać nazwy barw (przy nazwach dobrze jest się posłużyć językiem plastyka lub różnicować przez porównanie z naturą (siena, umbra, zieleń chromowa lub zieleń wiosenna, czerwień malinowa, żółcień cytrynowa itp.), czy występują kontrasty (walorowe, temperaturowe, dopełnieniowe) oraz w których miejscach występują, czy plany barwne są zróżnicowane wg tradycyjnych reguł perspektywy barwnej? (bliżej ciepłe tony, dalej chłodniejsze, na trzecim planie najchłodniejsze), czy występuje kolor lokalny (w świetle i cieniu jest ta sama barwa, która ulega tylko ściemnieniu lub rozjaśnieniu) czy też pojawia się autonomia kolorystyczna światła i cieni (mają one własne kolory).

- światło. W dziełach graficznych czy malarskich, dla których ważne jest odzwierciedlenie rzeczywistości, stosuje się światłocienie, czyli odpowiednie rozłożenie światła i cieni w celu spotęgowania efektu trójwymiarowości przedstawianych motywów. Przykładowo rysunek światłocieniowy jest to taki rysunek, w którym uwzględniono jedynie różnice tonalne, wynikające z oświetlenia przedmiotu, a nie wzięto pod uwagę różnic walorowych, to znaczy stopni jasności barw. Z kategorią światła w obrazach i grafice wiąże się pojęcie luminizmu, czyli prymat gry światła nad innymi czynnikami budowy obrazu, a także pojęcie nokturnu, czyli pejzażu malowanego o zmierzchu lub nocą.

W opisie rzeźby nie występuje światłocienie, ale światło pełni istotną rolę w odbiorze dzieła. Ponieważ rzeźba jest przestrzenna, światło może na jej powierzchni operować w różny sposób, zmieniając siłę oddziaływania w zależności od: kąta padania, swojego źródła, a w przypadku światła naturalnego - także pory dnia. W opisie dzieła malarskiego czy graficznego w zakresie tej kategorii bierze się pod uwagę: źródło światła i kierunek jego padania (czy jest widoczne na obrazie czy też pada spoza obrazu), czy jest naturalne czy też sztuczne (można także użyć terminów określone lub nieokreślone, w sytuacji, kiedy trudno zdefiniować jakość źródła), czy światło jest rozproszone (równomierne rozłożenie światła) czy też kierowane jest punktowo na pewne partie (np. wydobywa i podkreśla motyw dominujący), czy występują wyraziste refleksy światła (bliki), można określić najjaśniejszy i

najciemniejszy punkt obrazu, jeśli takie istnieją, czy światło powoduje ostre kontrasty czy też nie, określić jego wyrazistość, czy modelujące formy głęboko czy też lekko podkreśla formę, czy kierunek światła podkreślony jest formą (np. duktem pędzla, fakturą) czy też jest niezależny. czy w obrazie występują cienie i czy są one rozłożone konsekwentnie względem kierunku padania światła.

Pojęcie faktura określa sposób kształtowania przez artystę powierzchni dzieła malarskiego, graficznego czy rzeźbiarskiego, a w architekturze – sposób kształtowania powierzchni muru. W sensie dosłownym, fakturą nazywa się to, co można wyczuć dotykiem. Pojęcie faktura stosuje się także dla określenia sposobu nakładania farby, a to ostatnie może nie być wyczuwalne dotykiem, lecz daje się rozpoznać wzrokowo. Faktura zależna jest od użytego materiału i techniki. W przypadku dzieł rzeźbiarskich i architektonicznych w opisie faktury bierze się pod uwagę: czy faktura jest gładka (np. wypolerowana), czy jest zróżnicowana, czy tworzą się kontrasty światła i cienia na powierzchni, czy widoczne są ślady narzędzia, którym dzieło zostało wykonane, czy dzieło ma fakturę jednorodną czy też występują kontrasty faktur: gładkiej i zróżnicowanej, stopień dokładności wykończenia (np. non finito).

W przypadku dzieł malarskich w opisie faktury bierze się pod uwagę: czy dukt (dotknięcie) pędzla jest wyrazisty, czy też obraz jest gładko malowany, czy występuje faktura impastowa (nałożenie farby pędzlem lub szpachlą o wyrazistej wypukłości), czy obraz jest starannie wykończony (akademickie fini).

Opisywane środki artystyczne pokazują strukturę formalną dzieł sztuk plastycznych. Jednakże każde z nich przemawia do nas nieco innym językiem. Oznacza to, że artysta, korzystając z bogatego języka sztuki wybrał i podkreślił te środki, które charakteryzują dzieło i wyróżniają je spośród wielu innych. A zatem każde dzieło ma właściwe artyście (a często też stylowi i epoce, w której powstało) środki ekspresji. Trzeba więc wyłonić cechy, które identyfikują to dzieło. Przy określaniu, czym przede wszystkim przemawia do nas dzieło (wyraz dzieła), można wziąć pod uwagę: stosunek do natury (dzieło wiernie naśladuje naturę, przetwarza ją, bądź stanowi daleką analogię do rzeczywistości); także idealizm lub realizm przedstawienia, jaka jest relacja pomiędzy linią a plamą barwną (podstawą jest rysunek, dopełniony kolorem, czy też obraz konstruowany jest plamami barwnymi), które z wymienionych środków formalnych są najważniejsze dla tego dzieła (np. obrazy Rubensa przemawiają znakomitą kolorystyką i dynamizmem ujęcia, podczas gdy najważniejszymi środkami wyrazu w obrazach Van Gogha są ostre zestawienia kolorystyczne, wyrazisty dukt pędzla i bogata faktura, czy istnieją inne cechy zwiększające dramatyzm przedstawienia. W przypadku dzieł architektury w opisie uwzględnia:

Plan dzieła (jeśli dostępne uczniowi rysunki i fotografie dają możliwość opisanie planu) – nawiązując do najbardziej popularnych typów (plan podłużny, plan centralny) oraz jego kształtów w budowlach sakralnych i świeckich (plan krzyża łacińskiego, plan krzyża greckiego, plan elipsy, koła, kwadratu itd.

Ponadto, w przypadku niektórych budynków sakralnych: prezbiterium → wydłużone lub krótkie, zamknięte prosto, absydą, wielobocznie lub poligonalnie, otoczone obejściem /ambitem/, z zakrystią, skarbcem, kaplicami, wieżami, kryptą, korpus (ilu nawowy /1 – salowy, 2, 3, 5 nawowy → nawa główna, nawy boczne/, czy oddzielony jest od chóru wschodniego transeptem /nawą poprzeczną/, otoczony kaplicami, wzbogacony kruchtami, w których umieszczone są boczne wejścia w przypadku budynków świeckich: plan zbliżony do figury geometrycznej (prostokąta, kwadratu, trójkąta), zbliżony do litery alfabetu łac. → T, L, F, odwróconego E– skrzydła → w jaki sposób ustawione względem korpusu: a) układ otwarty, np. podkowy, b) układ zamknięty, np. z wewnętrznym dziedzińcem, istniejące ewentualnie pawilony alkierze, wieże, oficyny, w jaki sposób połączone są one z korpusem, wolnostojące czy powiązane prostą lub ćwierć kolistą galerią lub kolumnadą.

Układ przestrzenny oraz konstrukcję dzieła (np. bazylika, hala), elementy wpływające na jej urozmaicenie, jak: ryzality, portyki, ganki, schody itp. W przypadku konstrukcji należy określić, które elementy dzieła mają charakter nośny (dźwigający i podpierający).

Opis fasady (w tym elementów, które fasadę dzielą w pionie i poziomie oraz dekorują, jak gzymsy, kolumny, półkolumny, pilastry, lizeny, nisze, płyciny).

Opis elewacji bocznych (w tym podziały na kondygnacje, oraz elementy architektoniczne, które dzieło urozmaicają i dekorują).

- Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych:
- Uwaga! Wymaganie na ocenę wyższą zawiera automatycznie wymagania na oceny niższe.

Uczeń starający się o ocenę celującą powinien:

Zaliczyć wszystkie prace klasowe, sprawdziany i kartkówki z całego semestru, na ocenę co najmniej bardzo dobrą. Oddać wszystkie zadane prace domowe i projekty. Opanować materiał realizowany na lekcjach w 95%. Wykazywać się szczególną aktywnością podczas realizacji zadań i ćwiczeń zadanych przez nauczyciela. Wykazywać inicjatywę do wykonywania samodzielnych projektów, które następnie przedstawia nauczycielowi. Wszystkie prace powinny cechować się wysokim poziomem merytorycznym i wizualnym. Podczas zadań grupowych, realizowanych tak na lekcji, jak i w domu, przyjmować pozycję lidera, którego praca oddziałuje na resztę zespołu. Podczas zajęć być aktywny, twórczo odpowiadać na pytania nauczyciela i wysnuwać przy tym własne wnioski. Po lekcjach, brać udział w zajęciach dodatkowych, organizowanych na terenie szkoły, a także w instytucjach związanych z kulturą. Brać udział w olimpiadzie artystycznej, w której odnosiłby sukcesy co najmniej na szczeblu regionalnym. Ponadto, jest zobowiązany do interesowania się aktualnymi wydarzeniami ze świata sztuki.

Uczeń starający się o ocenę bardzo dobrą powinien:

Zaliczyć wszystkie prace klasowe, sprawdziany i kartkówki z całego semestru na ocenę co najmniej dobrą. Oddać wszystkie zadane prace domowe i projekty. Opanować materiał realizowany na lekcjach w minimum 86%. Być zawsze przygotowany do zajęć, na których wykazuje się dużą aktywnością. Samodzielnie odpowiadać na pytania zadane przez nauczyciela. Bezbłędnie i terminowo wykonywać wszystkie zadania, prace domowe, referaty i projekty. Podczas zadań grupowych, realizowanych tak na lekcji, jak i w domu, uczeń powinien mieć znaczący wpływ na pracę całego zespołu. Zobowiązany jest interesować się aktualnymi wydarzeniami ze świata sztuki.

Uczeń starający się o ocenę dobrą powinien:

Zaliczyć wszystkie prace klasowe, sprawdziany i kartkówki z całego semestru na ocenę co najmniej dostateczną. Oddać wszystkie zadane prace domowe i projekty. Opanować materiał realizowany na lekcjach w minimum 71%. Systematycznie przygotowuje się do zajęć. Być aktywnym i samodzielnie odpowiadać na pytania zadane przez nauczyciela. Podczas zadań grupowych, realizowanych tak na lekcji, jak i w domu, uczeń powinien mieć istotny wpływ na pracę całego zespołu i efekt końcowy.

Uczeń starający się o ocenę dostateczną powinien:

Zaliczyć wszystkie prace klasowe, sprawdziany i kartkówki z całego semestru na ocenę co najmniej dopuszczającą. Oddać wszystkie zadane prace domowe i projekty, wykonane na poziomie co najmniej średnim. Opanować materiał realizowany na lekcjach w minimum 55%. Systematycznie i sumiennie przygotowuje się do lekcji. Odpowiadać na pytania nauczyciela przy jego niewielkiej pomocy. Podczas zadań grupowych, realizowanych tak na lekcji, jak i w domu, uczeń powinien brać czynny udział w pracy zespołu i mieć wkład w efekt końcowy.

Uczeń starający się o ocenę dopuszczającą powinien:

Zaliczyć wszystkie prace klasowe, sprawdziany i kartkówki z całego semestru na ocenę dopuszczającą. Oddać większość zadanych prac domowych i projektów, wykonanych na przyzwoitym poziomie.

Opanować materiał realizowany na lekcjach w minimum 40%. Starać się być przygotowanym do lekcji. Odpowiadać na pytania nauczyciela przy jego znacznej pomocy. Starać się samodzielnie wykonywać najprostsze zadania i ćwiczenia. Podczas zadań grupowych, realizowanych tak na lekcji, jak i w domu, uczeń powinien brać udział w pracy zespołu i mieć wkład w efekt końcowy.

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- Praca klasowa – przeprowadzona po zakończeniu omawiania materiału z całej epoki, np. gotyku, renesansu, baroku, itd. Jej celem jest sprawdzenie wiadomości ucznia z danego zakresu. Praca klasowa składa się z 2 części, z których każda przewidziana jest na 45 minut: slajdówki (obejmującej materiał ilustracyjny zawarty w PPN) oraz teorii (przeprowadzanej w formie testu zawierającego zadania zarówno otwarte, jak i zamknięte, a także elementy analizy dzieła). Każda z części oceniania jest indywidualnie.
- Kartkówka – obejmuje zakres materiału mniejszy niż praca klasowa i sprawdzian. Zazwyczaj ogranicza się do tematów z 2-3 ostatnich lekcji. Czas trwania kartkówki nie powinien przekroczyć 20 minut.
- Sprawdzian: ma za zadanie sprawdzić wiadomości ucznia z mniejszego zakresu materiału. Najczęściej przeprowadza się go po zakończeniu omawiania części dzieła, np. Architektura pałacowa Francji w dobie baroku europejskiego. Sprawdzian może przybrać formę testu zawierającego pytania otwarte i zamknięte lub formę opisową (w której uczeń pisze wypracowanie na temat związany z zagadnieniem). Czas trwania sprawdzianu wynosi 45 minut.
- Odpowiedź ustna: ma za zadanie sprawdzić wiadomości ucznia z mniejszego zakresu materiału. Najczęściej przeprowadza się go po omówieniu krótkiego dzieła np: sztuka etruska, manieryzm, rokoko. Ma formę odpowiedzi ustnej, uczeń odpowiada na zadane przez nauczyciela pytania.
- Prezentacja: uczeń przygotowuje w domu prezentację na zadany temat, np. Związany z działalnością artystyczną jakiegoś twórcy, a następnie przedstawia efekty swojej pracy przed całą klasą. Czas trwania prezentacji ustalany jest za każdym razem indywidualnie.
- Wypracowanie: uczeń pisze wypracowanie na zadany przez nauczyciela temat. Może mieć formę pracy domowej, lub być pisane na lekcji.
- Kanon: raz na semestr uczeń przygotowuje zeszyt lub segregator, w którym umieszcza ilustracje zawarte w kanonie, wraz z informacjami uzupełniającymi. Kanon opracowywany jest przez ucznia samodzielnie w domu w oparciu o określony spis dzieł.
- Aktywność: ocenie podlega zaangażowanie ucznia na lekcji, obecność intelektualna, sporządzanie notatek a także praca z nauczycielem i udzielanie odpowiedzi na zadawane pytania.
- Opracowanie pojęć: Opracowanie przez ucznia w domu pojęć i terminów związanych z omawianym na lekcji zagadnieniem lub epoką, np. renesansem.
- Pojęcia: kartkówka z pojęć, które uczeń otrzymał od nauczyciela i których znaczenie samodzielnie opracował w domu. Czas trwania – maksymalnie 20 minut.
- Zadanie dodatkowe: zadanie może mieć formę wypowiedzi ustnej bądź pisemnej, wykonane przez ucznia na zajęciach bądź w domu.
- Analiza dzieła sztuki: zadanie może zawierać opis, analizę formalną, analizę treści dzieła sztuki oraz analizę porównawczą. Forma ustna, bądź pisemna.